

Elproducenternas vinster gynnas av regelverket

Dagens Nyheter den 24 juni 2010

REPLIK

Elproducenternas stora vinster beror på politiska beslut som gynnat producenterna i stället för konsumenterna, skriver Pär Holmberg vid Institutet för näringslivsforskning, IFN.

Jag håller med Tord Holmström och Björn Tarras-Wahlberg (DN.se/debatt 23/6) om att lagstiftningen bidragit till elproducenternas stora vinster, men det finns inget stöd i forskningen för att konkurrensen på den nordiska elmarknaden fungerar dåligt.

Sven-Olof Fridolfsson och Thomas Tangerås (Ekonomisk debatt, nr 8, 2009) har sammanställt de vetenskapliga studier som gjorts av konkurrensen på den nordiska elmarknaden för perioden 1996–2006. Det finns kortare episoder där marknadsmakt verkar ha utnyttjats och det finns aspekter av elmarknaden som inte har granskats, till exempel kärnkraftverkens tillgänglighet, men överlag finns inget stöd för att elproducenterna skulle ha manipulerat priserna under den granskade perioden.

Däremot har elproducenternas vinster gynnats av regelverket. Elpriset sätts vanligen av kraft som produceras av fossila bränslen, vilka har förhållandevis höga marginalkostnader. Det ger stora vinster från basproduktionen, det vill säga vattenkraft och kärnkraft, som har låga marginalkostnader.

Ett problem är att regleringarna har förhindrat omfattande nyinvesteringar i basproduktion. Investeringar som skulle ha drivit ned elpriset. Dessutom ökade vinsterna från den utsläppsfria basproduktionen när utsläppsrätterna för CO₂ infördes, eftersom marginalkostnaden i de prissättande fossila kraftverken då ökade. Samtidigt ökade vinsterna från flera av de fossila kraftverken som tilldelades dessa utsläppsrättigheter gratis.

Elproducenternas stora vinster beror således framförallt på politiska beslut som gynnat producenterna i stället för konsumenterna – inte på bristande konkurrens.

Pär Holmberg

teknologie doktor i elkraftteknik, filosofie doktor i nationalekonomi, forskare Institutet för Näringslivsforskning (IFN)